

Hankkeen nimi Maaseutuyrittäjyyden Edistämiskeskus		Hankkeen numero 7944	
Hankkeen diaarinumero 947/3510-2002			
Hankkeen toteuttaja Oulun Maaseutukeskus ry		Yhteyshenkilö Hannu Kokkonieniemi	
Lähiosoite PL 106		Puhelin 040-546 4853	Fax
Postinumero 90101	Postitoimipaikka Oulu	Sähköposti hannu.kokkonieniemi@proagria.fi	

Hankkeen toteutusaika	01.03.2003-31.12.2006
-----------------------	------------------------------

Ohjelma	
Alma	
Tavoite 1	x

1. HANKKEEN HENKILÖT (hankkeessa mukana olleet)

Nimi	Tehtävänimike ja vastuualue
Hannu Kokkonieniemi	Projektipäällikkö, hankkeen vetovastuu, toteutus ja hallinnointi

2. HANKKEEN OHJAUSRYHMÄ

Puheenjohtaja sihteeri ja jäsenet	Organisaatio
Vesa Nuolioja, puheenjohtaja	Oulun Maaseutukeskus
Hannu Kokkonieniemi, sihteeri/projektipäällikkö	Maaseutuyrittäjyyden Edistämiskeskus-hanke
Kari Valtanen, varapuheenjohtaja	NIHAK OY/Nivalan teollisuuskylä
Sami Kaarto, jäsen	Europe Direct Rural Oulu South-Oulun Eteläisen EU-tietokeskus
Tiina Lämsä, jäsen	Pohjois-Pohjanmaan TE-keskus
Esa Jussila, jäsen	Nivala-Haapajärvi Seutukunta
Pasi Liikanen	Reisjärven kunta/ Maaseututiimi
Riitta Hokkanen	Kärsämäen kunta
Ilpo Karvonen	Viljelijä/yrittäjä, Pyhäjärven kaupunki
Ilkka Piironen	Seutukunnallisten Yrityspalvelujen kehittäminen-hanke, P-Pohjanmaan Te-keskus (vain vuoden 2004 ajan)

3. HANKKEEN YHTEISTYÖTAHOT

Oulun Maaseutukeskus
Nivala-Haapajärven Seutukunta
Seutukunnallinen elinkeinoyhtiö NIHAK

Nivala-Haapajärven seutukunnan 5 kuntaa/kaupunkia
Pohjois-Pohjanmaan TE-keskus, maaseutu- ja yritysosasto sekä Tekes, teknologiayksikkö

4. SAAVUTETUT TAVOITTEET SUHTEESSA HANKESUUNNITELMAAN

(Toteumatiedot tukipäätöksessä vahvistetuista indikaattoreista esitetään indikaattorilomakkeella. Muut lisäselvitykset erillisillä liitteillä)

<p>Hankkeen tavoitteet asetettiin aikana jolloin Niva-Haapajärven seutukunnan alueella perusmaatalous ja metsätalous oli, kuten on edelleenkin, vahvaa ja maatilatalous toimialana oli keskittymässä yhä suurempien yksiköiden suuntaan. Työpaikat olivat vähenemässä voimakkaasti mainitusta kehityksestä johtuen. Kehityksen seurauksena seutukunnassa todettiin tarve löytää uusia työpaikkoja ja ansiomahdollisuuksia perustuotannosta luopuville maaseudulla asuville miehille ja naisille. Vastaavasti alueen yritystoiminnan kehittäminen etsi kuntien välistä yhteistyötä;seutukunnallista toimintaa pelkän kuntakohtaisen kehittämisen sijaan. Tarvetta oli yhteistyön kehittämiseen. Hankesuunnitelman keskeinen tavoite käynnistää maaseudun mahdollisuuksia hyödyntäviä yrityksiä ja turvata maaseudun yritystoiminnalle riittävä kasvu luomalla uusia osa- ja kokoaikaisia työpaikkoja korvaamaan maataloudesta väheneviä työpaikkoja sekä kehittää maaseutuyrittämiseen uusia yhteistyön muotoja onnistui numeroiden valossa siten että hanke synnytti 23 uutta yritystä kun tavoitteeksi oli asetettu 16 uutta yritystä. Naisyrittäjiä syntyi 5,5 ja maatilakäytännöistä 16 kun tavoitteet olivat 8 ja 12. Hankkeessa oli mukana 64 yritystä joista 50 maatilakäytännöistä kun tavoite oli 76 ja 70.</p> <p>Tavoitteena oli synnyttää uusia ja korvaavia työpaikkoja noin 15 henkilötyövuotta vuodessa. Uusia kokopäivätoimisia työpaikkoja syntyi noin 26 ja uudistui eli syntyi korvaavia noin 28,yhteensä 54. Hankkeen tavoitteena oli synnyttää 8 kokopäivätoimista työpaikkaa joista 4 mies- ja 4 naistyöpaikkaa. Hankkeessa syntyi noin 26 kokopäivätoimista työpaikkaa joista noin 20 mies-ja noin 6 naistyöpaikkaa.</p>
<p>Hankkeen tavoite valmistella vuosittain noin 30 rahoitushanketta joiden investoinnit ja kustannukset ovat noin 1 milj. euroa vuodessa toteutui siten että hankkeessa valmisteltiin kaikkiaan 58 rahoitushanketta joiden investointien kustannukset olivat suunnitteluvaiheessa noin 4,0 milj. euroa.</p> <p>Mukana olleet 64 yritystä tavoittelevat toiminnoissaan noin 4,0 milj euron liikevaihdon lisäystä.</p>
<p>Tavoitteena oli myös muodostaa yritysten välisiä verkostoja 2 kpl vuodessa.</p>
<p>Hankkeen aikana muodostui kaikkiaan 4 erilaista yritysten välistä verkostoa jonka lisäksi hanke oli yhteistyökumppanina 2 maatalous/maaseutuyritysten välisissä yhteistyöverkostossa.</p> <p>Vuonna 2004 muodostettiin maatalu- ja palveluyrittäjien toimintaverkosto jossa oli mukana 9 yrittäjää joista 5 toimii aktiivisesti. Samana vuonna aloitettiin biokaasumaatillamallin kehittäminen verkostossa jossa oli mukana 5 maatilayrittäjää Kärsämäen Saviselän kylällä ja yksi konepaja Kärsämäen teollisuusalueelta. Työ jatkuu edelleen. Vuonna 2005 rakennettiin marjanviljelijöiden markkinointiverkosto perustamalla osuuskunta (Osuuskunta Ruusuherukka) Pyhäjärvelle. Mukaan lähti perustamisvaiheessa 6 maatilayrittäjää.</p> <p>Hanke lähti mukaan ja yhteistyöhön PalveluApajanet -ei-kaupalliseen urakointi- ja työpalveluverkoston edelleenrakentamiseen. NH-seutukunnan alueella on verkostossa mukana noin 50 yrittäjää. Hanke oli myös mukana Kuminanviljelijöiden yhteistoimintaverkoston rakentamisessa. Mukana oli 9 yrittäjää. Vuonna 2006 hanke on aloittanut puupilke (klapi) yrittäjien markkinointiverkoston rakentamisen yhteistyössä Tyrnäväläisen, noin 30 vuotta Oulun seudulla puuklapikauppaa tehneen yrittäjän/yrityksen kanssa. Mukana on tällä hetkellä 4 yrittäjää ja v-2006 perustettu markkinointiosakeyhtiö Pilke Oy. Työ on kesken ja jatkuu edelleen.</p>

5. KESKEINEN TOIMINTA HANKKEEN TOTEUTUSAIKANA (lisäselvitykset erillisellä liitteellä)

<p>Toiminta keskittyi uusien yritysideoiden tutkailuun, rahoituksen saamisen selvittämiseen ja yhteistyön edistämiseen sekä yrittäjien-että toimijoiden välillä. Työskentely oli pääosin yritys kohtaista. Suunnittelu tapahtui pääosin mautiloilla tilakäynnin muodossa.</p> <p>Hankkeen aikana tehtiin 17 eriasteista ja -laista esisuunnitelmaa 59 YritysTutka -laskelmaa ja 76 muuta laskelmaa.</p> <p>Hanke työsti tai oli mukana edellisessä kohdassa mainittujen yritysten välisten verkostojen muodostamisen lisäksi eri toimijoiden välisen yhteistyön edistämiseksi. Projektipäällikkö tutustui P-Pohjanmaan TE-keskuksen tarjoamiin palveluihin, erityisesti yritystoiminnan palveluihin osallistumalla TE-keskuksen hallinnoiman seutukunnallisten yrityspalvelujen kehittäminen-hankkeen aiheita käsitteleviin koulutuksiin/palavereihin. Painokkaimmin työstettiin seudullisen yrityspalvelupisteen muodostamista joka vuoden 2005 aikana syntyikin ja yhteistyösopimus allekirjoitettiin. Oulun maaseutukeskuksen yritysneuvonnalle /alkavan maaseutuyrityksen neuvonnalle määrittäytyi pisteessä tehtävät sopimukseen pohjautuen.</p> <p>Hanke järjesti myös koulutuksia, pääosin yhteistyössä toisten hankkeiden kanssa kaikkiaan 8 koulutustilaisuutta ja 1 yrittäjäillan. Kylävalkeat ja Rufus-hankkeiden kanssa järjestettiin Palveluyrittäjyys kylille-koulutustapahtuman 17.1.2004 Haapajärvellä, Työtä Maasta- ja Nivalan Kantri-hankkeen kanssa Mahtava Juttu asennekoulutuksen 9.3.2004 ja laatukoulutuksen 23.9.2004 Nivalassa ja 16.11.2004 Haapajärvellä. Järjestämässä olivat mukana paikalliset yrittäjäyhdistykset.</p> <p>Edelleen hanke järjesti Polulta toimeksi-hankkeen kanssa Ohjelmapalvelujen tuotteistamiskoulutuksen 10.2.2005 Haapajärvellä sekä tuotteistamisen yhteistyöpäivän 11.4.2005 Nivalassa ja hankintaosuuskunta Nivalan Tinkipojat kanssa Kuminaseminaarit 23.02.2005 Nivalassa ja Haapajärvellä.</p> <p>Hanke järjesti 3 opintomatkaa. Ensimmäinen opintomatka tehtiin 30.03.2005 Utajärvelle ohjelmapalveluyrityksiin. toinen 19.04.2005 Trans Farm Oy:n kuminan jatkojalostuslaitokselle Oittiin ja Riihimäelle ja kolmas 8.-10.02.2006 koneurakoitsijoille Saksaan Münchenin seudulle konerengas- ja</p>
---

koneyhteistyön merkeissä. Koulutuksiin osallistui kaikkiaan 1008 henkilöä joista 267 miestä ja 741 naista. Lisäksi kolmelle (3) opintomatkalle osallistui 37 henkilöä joista 33 miestä ja 4 naista. Hanke järjesti yhdessä Nivalan yrittäjien kanssa Yrittäjyyden Tarinat illan jossa oli mukana 6 yrittäjää. Yrittäjätarinat kertoi kaksi (2) maseutuyrittäjää ja keskustelun vetäjänä toimi kansanedustaja Kyösti Karjula (KTM:n kauppa- ja teollisuusjaoston puh.johtaja)

Tiedottaminen:

Hanke järjesti alkuvaiheessa vuoden 2003 lokakuussa tiedotustilaisuuden Nitek:sa Nivalassa josta lähetettiin tiedotteet alue- ja paikallislehtiin sekä alueradioon. Hankkeesta kirjoittivat kaikki paikallislehdet sekä aluelehdistä Kaleva, Keski-Pohjanmaa ja Kalajokilaakso sekä lisäksi Maaseudun Tulevaisuus. Tiedotusstrategiaa muutettiin tämän jälkeen asiakaskontaktien yhteyteen painottuvaksi. Projektipäällikkö tiedotti hankkeen aikana hankkeesta kaikkiaan 26 eri tilaisuudessa, hankkeesta tehtiin paikallislehden 4 eri juttua yrityshaastattelun muodossa ja Oulun Maaseutukeskuksen jäsenlehti Maaviestissä kerrottiin hankkeesta 3 eri numerossa. Maataloustoimistojen kautta lähetettiin EU- tukipäätösten matkassa esitteitä maataloille kaikkiaan 6 600 kappaletta. Tämän lisäksi projektipäällikkö esitteli hanketta Laaksojen Messuilla Haapajärvellä.

6. SAAVUTETUT TULOKSET JA VAIKUTUKSET HANKKEEN AIKANA

(Loppuarvio hankkeen ympäristövaikutuksista ja sosiaalisista vaikutuksista esitetään indikaattorilomakkeella. Lisäselvitykset erillisellä liitteellä)

Kokonaisuutena hanke aktivoi aloittamaan orastavista ideoista uutta yritystoimintaa maaseudulle. Lisäksi on saatettu alulle asiantuntijaverkoston rakentaminen avuksi pääasiassa maatilalta käsin toimintansa aloittaville ja aloittaneille maaseutuyrityksille.

Hankkeen avulla saatettiin alulle 23 uutta yritystä jonka lisäksi oltiin avustamassa noin 40 muuta maaseutuyritystä joiden kaikkien suunnitellut investoinnit ovat noin 4,0 milj euroa ja jotka suunnittelivat lisäävänsä liikevaihtoaan noin 4,0 milj euroa. Investointeihin rahoitusta haki eri muodoin (pääosin Pienyritys-Yritys- ja Leader-rahoitus) 47 ja kehittämiseen 3 eri yritystä. Mikäli pääosa suunnitelluista toimenpiteistä toteutuu kuten rahoitus-hakemusten määrästä voi päätellä, investointien ja liikevaihdon kasvamisen taloudellinen vaikutus alueelle on huomattava.

7. OHJAUSRYHMÄN ARVIO HANKKEEN TOTEUTUKSESTA JA TULOISTA (lisäselvitykset erillisellä liitteellä)

Tiedustelin ohjausryhmän jäseniltä 5. eri kysymyksellä arviota hankkeen onnistumisesta. Kysymykset olivat: 1. Millainen vaikutelma ja yleiskuva hankkeesta syntyi? 2. Vastasiko hanke odotuksia maaseutuyrittäjyyden edistämisestä NH-seutukunnan alueella ja jos vastasi niin miten? 3. Oliko hankkeen toteutustapa mielestäsi oikea? 4. Syntyikö mielestäsi todellisia tuloksia kentällä? 5. Mitä mieltä maaseutuyrittäjät ovat olleet hankkeesta?

Ohjausryhmän 9 jäsenestä 6 vastasi kysymyksiin ja yhteenvedona ohjausryhmän jäsenet olivat saaneet yleiskuvan että hanke on koettu tarpeelliseksi ja tuloksia on syntynyt hyvin. Hanke on syntynyt todellisesta tarpeesta. Hanke on vastannut hyvin aloittavien yrittäjien tarpeisiin. Hanke on osoittanut että maaseudulla on kiinnostusta yritystoiminnan kehittämiseen. Hanke on ollut ns. ajassa kiinni ja tarjonnut todellisiin tilanteisiin ratkaisuja yrittäjiksi aikoville. Palaute: Hanke olisi saanut näkyä enemmän julkisuudessa ja ohjausryhmä toivoi tapahtunutta enemmän yrittäjähaastatteluja paikallisiin lehtiin hankkeen antamasta avusta. Hankkeen toteutustapa oli ilmeisen oikea alueen tilanne huomioiden. Suoraan yrittäjien kanssa työskentely antaa parhaan tuloksen. Palaute: Yhteys elinkeinoneuvontaan olisi voinut olla tiiviimpi. Monta uutta maaseutuyritystä syntyi ja tarvetta on saada apua jo laajentamisaikoihin. Maaseutuyrittäjät ovat olleet tyytyväisiä hankkeen toimintaan. Hanke on ollut tärkeä hankkeessa mukana olleiden yritysten kannalta. Hanke on vastannut yrittäjien tarpeisiin jota todistaa hankkeen palvelujen runsas käyttö. Ohjausryhmän mielestä jatkotoimenpiteille on ehdottomasti tarvetta.

8. HANKKEEN SYNNYTTÄMÄT JATKOTOIMENPITEET (lisäselvitykset erillisellä liitteellä)

Hankkeen toiminta osoitti selkeästi kentällä asiakkaan luona tapahtuvan yrityskohtaisen ohjaamisen ja neuvonnan tarpeellisuuden. Maaseutuyrittäjiksi aikovat tai jo toimintansa aloittaneet yrittäjät eivät yleensä ottaen tienneet rahoitusmahdollisuuksista eivätkä myöskään yrityksen perustamiseen liittyvistä asioista juuri mitään. Lähes poikkeuksetta jokaisen kohdalla oli asiat selvitettävä ja annettava lisäksi kirjallisia ohjeita yritystoiminnan alkutoimista selviämiseksi. Jatkotoimia ajatellen tulisi vastaavaa toimintaa järjestää, eli turvata yrityskohtainen kenttäneuvontatyö myös jatkossa. Aloittavien yritysten alkuvaiheen tulotason pienuudesta johtuen ei suunnittelu-ohjaus ja neuvontatyö saa muodostua hinnaltaan kohtuuttomaksi. Kynnys tilata alkavan yrityksen suunnittelu tulee olla matala. Aloittava ja kehittävä maaseutuyrittäjä tarvitsee tuekseen verkosto-osaamisella varustetun asiantuntijan.

Hanke osoitti myös yhteistyötarpeen merkityksen. Sekä yritykset-että toimijat tarvitsevat yhteyksiä parhaan mahdollisen asiantuntemuksen saamiseksi alkavalle ja myös toimintaansa kehittäväälle yritykselle.

Eriyisesti metallialan-mutta myös muut alkavat yritykset kaipasivat jonkinlaista kokeilukenttää, protopajaa, uuden tuotteen markkinoille saattamiseksi. Toiminnassa oleva yritys harvoin ottaa tuotevalikoimaansa markkinoita tunnustelemattoman vielä tavalla tai toisella keskeneräisen tuotteen.

Pitkään kotimaassa toimineet maaseutuyritykset ottavat ensiaskeleita kansainväliseen markkinaan jonka onnistumiseksi tarvitaan uudenlaista kansainvälistä osaamista. Osaaminen on hankittava avuksi maaseutuyritykselle.

9. HANKKEEN AIKANA TUOTETTU MATERIAALI esim. julkaisut, esitteet (lisäselvitykset erillisellä liitteellä)

Hankkeen alussa painetun 1 500 kappaleen moniväriesitteen ja hankkeen esittelykalvosarjojen lisäksi on tehty nettisivut hankkeesta Oulun maaseutukeskuksen sivuille, painettu käyntikortteja projektipäällikölle 200 kpl sekä lisäksi A4 paperiesitteitä/tiedotteita hankkeesta noin 6 600 kpl. Paperiesitteitä/tiedotteita lähetetty maataloilta tukipäätösten matkassa seutukunnan kuntien maataloustoimistoista.

10. ESIIN TULLEET ONGELMAT HANKKEEN TOTEUTTAMISESSA (lisäselvitykset erillisellä liitteellä)

Hankkeen aloittamista päätettiin lykätä syksyyn 2003 vaikka päätös oli saatu jo keväällä 2003 koska katsottiin järkeväksi aloittaa toiminta maatalojen kasvukauden aikaisten töiden tehtyä, eli työsesonkien jälkeen jolloin maatilayrittäjillä olisi enemmän aikaa keskittyä toimintojensa suunnitteluun. Ratkaisu osoittautui hyväksi ja suunnittelu pääsi alkamaan kohtuullisen lyhyen tunnusteluajan jälkeen. Tilauskanta oli kuitenkin alussa laskettua vähäisempää josta syystä yksityisrahoituskertymä oli aluksi jäljessä julkiseen rahoituskertymään verrattuna mutta saatiin kurottua jo hyvissä ajoin tasoihin. Suurimmaksi ongelmaksi muodostui hankkeen rahoitusvaihtoehtosuunnittelussa yrittäjien rahoitushakemusten pitkä käsittelyaika Pohjois-Pohjanmaan TE-keskuksessa. Ainoastaan Leader -rahoitteiset hankkeet etenivät kohtuullisella aikataululla. Hidas käsittely häiritseviä suunnittelutyötä rahoituksen saannin ajankohdan epäselvyyden vuoksi ja vei myös uskottavuutta suunnittelutyöltä rahoitusaikataulukon pitämättömytenä.

11. HANKKEEN TOTEUTUNEET KUSTANNUKSET HANKKEEN AIKANA

Kustannuslaji	Euroa
Palkat ja sivukulut	135 788,86
Ostopalvelut palkkiot ja niiden sivukulut	5 903,75
Matkakulut	22 597,04
Muut kustannukset, vuokrat	3 945,96
Muut kustannukset, toimistokulut	8 029,91
Muut kulut	14 917,80
Bruttomenot yhteensä	191 183,32
Tulot (vähennetään)	336,19
Nettomenot yhteensä	190 847,13

12. HANKKEEN AIKANA TOTEUTUNUT RAHOITUS YHTEENSÄ

Rahoittajan nimi	EU	Valtio	Kunnat	Yksityinen	Muu rahoitus	Oma rahoitus	Yhteensä
Pohjois-Pohjanmaan TE-keskus	48 921,19	29 352,51					78 273,70
Nivala-Haapajärven seutukunta ry			34 331,00				34 331,00
Yksityiset				19 408,19			19 408,19
							132 012,89

Paikka ja aika	Allekirjoitus ja nimen selvennys
Nivala 27.09.2006	Vesa Nuolioja, ohjausryhmän puheenjohtaja

LIITTEET 4 kpl